

Boekbesprekingen

Fauna van Rottum. M. Zekhuis & N. de Vries. 2012.
Uitgeverij Profiel, Bedum. ISBN 9789052945347.
208 pag. Prijs: € 19,95.
Verkrijgbaar in de boekhandel.

De drie tot Rottum behorende eilanden, Rottumeroog, Rottumerplaat en Zuiderduin, behoren tot de meest ontoegankelijke maar ook meest aansprekende natuurgebieden in Nederland. Bovendien heeft met name Rottumeroog een lange historie en herbergen de eilanden een zeer waardevolle natuur, waarvan uiteraard met name de vogels genoemd moeten worden. Twee van de regelmatig voor vogeltellingen op het eiland aanwezige natuurliefhebbers hebben een boek samengesteld waarin alle diersoorten zijn vermeld die ooit op deze eilanden zijn waargenomen. Het boek bevat enkele inleidende hoofdstukken over het ontstaan van de eilanden, het beheer, waden watervogels alsmede vogeltrek. De hoofdmoot van het boek wordt echter gevormd door soortenlijsten van alle mogelijke diergroepen, van vogels (de oudste lijst stamt uit 1858) tot duizendpoten (opvallend veel) nachtvinders. Bij de nachtvinders is de informatie overigens beperkt tot datum van waarneming, zoals ook bij veel andere ongewervelden het geval is.

De auteurs hebben het boek ongetwijfeld met veel plezier samengesteld. Met een klein beetje extra moeite had het boek echter veel informatiever kunnen zijn. De beste informatie is er uiteraard over de vogels. Bij de soorten staan zelfs, indien van toepassing, de recente aantallen broedparen genoemd. Maar een synthese met een overzicht van de ontwikkeling van de broedvogels ontbreekt. Bij de slakken zijn de mariene soorten en de land- en zoetwater-slakken in één lijst geplaatst, in alfabetische volgorde. Van de land- en zoetwaterslakken is niet vermeld of ze aangespoeld waren of op de eilanden leven. Gelukkig is de informatie over dagvlinders en libellen beter. Maar enige informatie over het vijftiende op Rottumerplaat waar vier soorten libellen zich blijkbaar voortplanten was wel weer aardig geweest. Het laatste hoofdstuk gaat in op de hoge aantallen waargenomen soorten, vergelijkt deze met de andere eilanden, maar gaat met uitzondering van vogels, niet in op de aantallen soorten die er echt leven. Hopelijk bevat het boek 'Flora van Rottum', als het er ooit komt, een betere analyse. Het is een heel aantrekkelijk vormgegeven uitgave en de liefhebber van Rottum zal het boek zeker aan willen schaffen.

Bart van Tooren

Lezen in het duin. Nagenieten van de Gouden Eeuw. Gert Baayens & Jeop Mourik. 2012. KNNV Uitgeverij. ISBN 978 90 5011 367 0. 160 pag.
Prijs: € 29,95 (10% korting voor KNNVleden).
Verkrijgbaar via www.knnvuitgeverij.nl of de boekhandel.

Er verschijnen gelukkig nog steeds prachtig vormgegeven boeken over natuur en landschap, zoals nu de geheel herziene uitgave van 'Lezen in het duin' van ruim twintig jaar geleden over het gebied tussen Haarlem en Noordwijk. De tekst is beknopter en er zijn meer foto's opgenomen. Het boek bestaat uit twee ongeveer gelijke delen.

In deel 1 staan de grote thema's zoals de ondergrond met vegetatie, het duinbezit, de bossen, duinbeweiding en akkerbouw, helmbeplanting, konijnen en jacht, waterwinning en de resten uit de Tweede Wereldoorlog. In hetzelfde boek uit 1991 werden voor de landschappelijke zonerings nog de termen van Henk Doing gebruikt. De beschrijving is nu uitgebreid met het strandwallenlandschap. Het gebruik van de duinen voor beweiding wordt prachtig verbeeld met een kaart uit 1772 met schapendriften en valleien als 'Groot Sekte Velt'. Het latere ontwateringsplan van Gevers van Endegeest uit 1823 is een voorbeeld van nieuw duingebied. Na 1900 plantte men veel dennen in deze duinen.

In deel 2 komen tien deelgebieden ter sprake en worden de thema's van deel 1 regionaal ingevuld. Hierbij is veel aandacht voor veldnamen. Bij Zandvoort wijzen bijvoorbeeld Wijde Glop en Tonnengat op vroegere openingen in de zeereep. De vissersscheepjes vonden er een schuilhaven en ook spoelden er veel schelpen naar binnen.

De beste kennismaking met het duin blijft een wandeling met een goede begeleider. Dit mooie boek neem je niet zo maar mee, daar is het ook te kwetsbaar voor met die tijdschriftachtige bladzijden. Overal is 'Lezen in het duin' geschreven, maar op de kaft en de titelbladzijde staat 'Lezen in het Duin'; zo iets doet de KNNV Uitgeverij meer, maar is volgens mij niet correct.

Frans Beekman

Signalement

Beyers, Jasja Dekker & Stefan Vreugdenhil. 2012. KNNV Uitgeverij i.s.m. de Zoogdiervereniging. ISBN: 978 90 5011 428 8. 108 pag. Prijs: € 19,95 (10% korting voor KNNVleden). Verkrijgbaar in de boekhandel en via www.knnvuitgeverij.nl

Dit boek vertelt over de leefwijze en het gedrag van dit grootste knaagdier in Europa, gaat in op zijn woelige geschiedenis in Nederland en Vlaanderen en blikt naar de toekomst. Hoe is het de Bevers vergaan sinds de eerste herintroductions in de jaren '80? Voorts bevat het boek tal van feitjes, bv. over de schubben op de staart van de Bever en zijn oranje tanden. Ook laat dit boek zien hoe vrachtschade of opstuwing van water door Bevers is te voorkomen. Informatieve teksten worden afgewisseld met interviews.

De Renkumse en Heelsumse beekdalen.

Een cultuurhistorische wandelgids.

Ruud Schaafsma, in samenwerking met IVN Zuidwest Veluwezoom.

2012. Uitgeverij Matrijs, Utrecht. ISBN 978 90 5345 462 6.

184 pag. met zes losse wandelkaarten.

Prijs: € 19,95. Verkrijgbaar via o.a. www.matrijs.com

Deze gids vormt een tweeluik met de drie jaar eerder verschenen cultuurhistorische wandelgids De Oosterbeekse en Doorwerthse beken van dezelfde auteur en uitgever. Ging het in die gids om de hoog op de stuwwal ontspringende beken in Oosterbeek en Doorwerth, hier gaat het om de bijzondere sprengenbeekstelsels in de Renkumse en Heelsumse beekdalen. De gids heeft veel aandacht voor de cultuurhistorie van dit gebied met onder meer papiermolens, wasserijen en tabaksteelt en gaat ook in op het onderhoud en herstel van de beken in beide beekdalen. Ook aan de planten- en dierenwereld is een hoofdstuk gewijd. Aan de gids zijn zes losbladige wandelroutes toegevoegd. Veel zorg is besteed aan de illustraties in deze fraai vormgegeven uitgave.

The spontaneous flora of the National Botanic Garden of Belgium (Domein van Bouchout, Meise). Ivan Hoste (red.). 2011. Scripta Botanica Belgica Vol. 47. Uitg. National Botanic Garden of Belgium, Meise. ISBN 9789072619860. 219 p. Prijs: 20 €.

Te verkrijgen via sales@br.fgov.be of tel. +32- 02 260 09 42.

Uit de 23 artikelen in deze Scripta blijkt dat de Nationale Plantentuin van België een zeer hoge biodiversiteit bevat. Deze is niet alleen het gevolg van de bewust aangelegde verzameling, zoals de stinzenplanten. Zo zijn er ook potadventieven die wereldwijd zijn verspreid via containers met palmen, olijfbomen, boomvarens, enz. Het gaat dan om nieuwe, mediterrane of tropische adventieven en het invasieve karakter van deze soorten. In deze Scripta worden met name de vaatplanten, slijmzwammen (myxomyceten), korstmossen (lichenen) en zeldzame ectomycorrhizapaddenstoelen besproken. Zowel begroeiing (bos, grasland of sterk verstoord gebied) als het type graslandbeheer (maaibeheer) zijn van belang voor de vastgestelde verspreiding van plantensoorten over de Botanische Tuin. Aan de hand van de bevindingen zijn richtlijnen geformuleerd voor beheer.

Vragen en mededelingen

Heimans en Thijssse Symposium

Op vrijdag 19 april 2013 organiseert de Heimans en Thijssse Stichting een symposium over 'De relatie tussen mens en natuur in een verstedelijkte samenleving' in Gebouw Gaia, Wageningen Universiteit, Droevendaalsesteeg 3a, Wageningen.

Programma is vermeld op

www.heimansenthijssestichting.nl

De kosten zijn € 7,50 (voor studenten € 2,50);

graag overmaken op ING 3831069

t.n.v. de Heimans en Thijssse Stichting

o.v.v. symposium.

Aanmelding voor deelname bij anneke.meijer@wur.nl.

Oproep beeldmateriaal Vroege Vogels

Van de grootste roofvogels tot de kleinste kruipers: iedere dinsdag (19.20 Ned. 2) is 'Vroege Vogels' ook weer op televisie te zien met mooie verhalen en beelden uit de natuur. Beelden gemaakt door webcams die o.a. staan bij oehoes, vossen en eekhoorns, maar ook is er ruimte voor zelfgemaakte natuurfilmpjes. Dus... stuur uw natuurbeelden, het liefst zonder eigen montage, naar Vroege Vogels met informatie wat er is te zien, en waar en wanneer u de beelden heeft gemaakt. U kunt uw natuurfilmpjes te allen tijde toesturen; alles wordt geplaatst op de website van Vroege Vogels en een selectie komt in de uitzending. U ontvangt hierover bericht.

Insturen:

<http://vroegevogels.vara.nl/Vroege-Vogels-Video.1011.0.html>

Contact: Michelle Versteegh, Michelle.Versteegh@vara.nl.